

UN ÀNGEL CAIGUT DEL CEL

(fragment)

La terrassa era per a ella sola. Silenciosa, seia al banc de pedra adossat a la paret amb l'esquena lleugerament corbada i inclinada cap endavant, llegint un llibre. Així, d'aquesta manera, va ser el primer cop que la vaig veure. S'apartava els rínxols foscos que li queien a la cara cap a darrere les orelles de manera que deixava a la vista un front clar, però aquell vent impertinent de desembre la despentinava i era aleshores que els seus tirabuixons negres ho aprofitaven per caure gràcilment altre cop a les seves galtes. Malgrat el fred que feia, ella seguia allà, llegint impertèrritament com una flor que es resisteix a la nevada.

Era la terrassa interior de la biblioteca, i jo havia de sortir per fer una trucada. Vaig travessar la porta amb el mòbil a la mà, però ella ni tant sols va alçar la mirada per observar qui era l'agosarat que s'atrevia a causar una mica de soroll en aquella terrassa governada pel silenci, sota un cel de color de cendra i a mercè d'un vent glacial. Vaig vacil·lar. No sabia si fer la trucada o tornar a dins i no molestar aquella noia de cabells rinxolats en el seu moment de lectura.

Endut per un impuls inexplicable, vaig tornar a entrar a dins de la biblioteca i, després d'haver tancat la porta, vaig restar uns moments allà, palplantat al mig del passadís emmoquetat, amb el front corrugat, sense saber què m'havia dut a comportar-me d'aquella manera tan estúpidament infantil.

Vaig mirar més enllà del passadís. Quilograms i quilograms de saber i coneixement s'amuntegaven en aquelles prestatgeries de fusta fosca, esperant que algun estudiant inquiet com jo tingués la molèstia de treure'ls una mica la pols. En aquell moment, l'Antoni, el zelós bibliotecari, va passar pel meu costat rondinant entre dents, amb el seu

posat malhumorat de cada dia i arrossegant els peus per la moqueta com un fantasma errant. Em va dedicar una mirada de desaprovació, com dient-me amb els ulls que havia de tornar a la feina, que no era a allà per fer el ximplet entrant i sortint de la biblioteca quan em plagués.

Ràpidament vaig tornar cap al meu lloc de treball que era un taulell ple de llibres per classificar, i vaig passejar la mirada pel meu voltant. Era realment sorprenent la quantitat de llibres que m'estaven mirant en aquell moment; alguns més empolsegats que d'altres, uns amb el llom gastat, d'altres amb les pàgines esgrogueïdes. M'envoltava aquella tonalitat papiràcia i amorosida que desprenen els llibres oberts, les paraules dels quals gairebé es desenganxaven del paper i salpaven en l'ambient familiar de la biblioteca, la llar del saber.

Els diners que treia d'aquella feina servien per pagar-me la matrícula de la universitat. Després d'haver fet malabarismes amb números i xifres havia arribat a la conclusió que treballant quatre mesos podria arribar a pagar un curs sencer. I aquí em teniu, treballant en una biblioteca com un esclau, classificant llibres de poètica aristotèlica, arxivant assaigs d'autors neozelandesos, destriant quins llibres descatalogats s'han d'enviar al dipòsit i quins necessiten revisió. La major part del dia la passo o bé a les classes o bé al meu petit despatx on regeixo el taulell, entre les prestatgeries arrebossades de llibres i més llibres. Disposo d'un ordinador on puc consultar-hi les bases de dades i així trobar fàcilment allò que busco entre els interminables i laberíntics corredors. A vegades penso que ni posant noms o adreces als corredors com els carrers d'una ciutat aconseguiria trobar el llibre que necessito. Perquè, al cap i a la fi, les biblioteques són com ciutats: les prestatgeries són les cases on viuen els ciutadans, uns curiosos i silenciosos habitants devots de les lletres.

Un cop sord em va fer tornar a la realitat. L'Antoni havia deixat en un tros buit del taulell una pila de llibres nous per classificar que s'afegia a l'embalum multicolor que em quedava pendent.

—Enllesteix ràpid si no vols quedar-te a dormir aquí —em va dir i, després de llançar-me una mirada maliciosa, va remugar alguna cosa incomprendible mentre girava cua i se n'anava arrossegant els peus.

L'esbufec que vaig fer a continuació va delatar el meu cansament. Em vaig deixar caure a la cadira i, sense replicar, vaig anar fent la meva feina. Vaig separar els llibres que m'havia dut l'Antoni de la resta i els vaig posar a la cua. Primer havia d'acabar d'ordenar els llibres d'una caixa de cartró i portar-los a Luanne, l'encarregada de supervisar la meva tasca.

Vaig tardar escassament mitja hora. Segurament hagués tardat menys si els llibres haguessin estat poesia o prosa, però les monografies sobre contaminació atmosfèrica són un pèl àrdues de classificar. En acabat, vaig portar els llibres correctament ordenats a la Luanne, una dona d'origen francès, d'aspecte sever i amb cara de pocs amics que em va fer un gest d'aprovació després d'assegurar-se que havia complert amb el meu deure, i tot seguit vaig poder tornar al meu taulell.

Quan per fi vaig acabar d'arxivar els llibres que m'havia dut l'Antoni, ja eren vora les set de la tarda. Sovint m'entrava son quan havia d'ordenar o classificar els llibres segons la categoria o la temàtica, i fins i tot algun cop havia estat temptat d'agafar un llibre gruixut per posar-me'l de coixí i fer una becaïneteta. Però aleshores apareixia el vell Antoni d'entre les prestatgeries, rabiüt, i deixava anar algun reneç que resultava indecorós per tractar-se d'un bibliotecari. Llavors, jo m'empassava la son i continuava la meva feina com un autòmat.

Aquell dia vaig plegar veles després d'assegurar-me d'haver col·locat l'última tanda de llibres correctament i d'haver tancat l'ordinador. Em vaig ajupir per preparar-me la motxilla abans de marxar i vaig aprofitar per refer-me els nusos de les vambes que s'havien afluixat.

Vaig sentir unes passes que s'apropaven rere meu. Per la seva lleugeresa vaig deduir que no era l'Antoni, que caminava més aviat feixuc i arrossegant els peus; en canvi, aquella persona gairebé no feia soroll en caminar, només deixava sentir el *fru-fru* que feia la moqueta en contacte amb unes soles de sabata. Vaig girar el cap, encara agenollat i amb els dits ocupats nuant els cordills, per mirar qui s'acostava, i em vaig topar amb unes cames primes i estilitzades, enfundades en unes mitges de color beix que desapareixien a sota d'una faldilla texana i curta. Més amunt, un abric gruixut amb una caputxa peluda de dins abrigava la noia de cabells rinxolats que havia vist unes hores abans llegint a la terrassa interior de la biblioteca. Els seus tirabuixons foscos emmarcaven una cara de faccions suaus, amb el nas i les galtes envermellits pel fred i uns ulls negres que em miraven divertits mentre jo m'aixecava del terra amb una expressió badoca i vacil·lant.

—He acabat de llegir aquest llibre —va dir ella, amb una veu musical i allargant-me la mà amb un llibre a la portada del qual es podia llegir *Els quatre usos de l'espígol comú*—. On l'he de deixar?

Se'm va fer un nus a l'estómac i vaig haver d'empassar-me saliva abans de contestar. Jo sabia perfectament que els llibres que els lectors utilitzaven s'havien de deixar a sobre les taules i, després, algun encarregat com jo els endreçava a la seva prestatgeria corresponent.

Tanmateix...

—Ja me n’ocupo jo —vaig dir-li, procurant entonar la frase amb naturalitat mentre li agafava amb les dues mans el llibre que m’allargava. Ella m’ho va agrair amb un somriure delicat que li va posar un clotet a cada galta i, tot seguit, es va girar i se’n va anar caminant amb la subtil elegància d’una ballarina.

Jo em vaig quedar allà, dempeus i desconcertat de la mateixa manera que unes hores abans quan l’havia vist asseguda al banc. El llibre que tenia a les mans estava fred i semblava que si l’obria s’hauria d’esberlar com un trosset de glaç. Vaig tornar a llegir el seu títol gens convencional. El nom de l’autora, Margaret Wells, no em deia res.

Vaig encabir el llibre *Els quatre usos de l’espígol comú* dins la meva motxilla plena de fulls d’apunts i de papers rebregats i vaig sortir de la biblioteca a corre-cuita. No vaig acomiadar-me de la Luanne, que anotava alguna cosa en una llibreta petita, ni de l’Antoni, que carretejava una pila de llibres als seus braços i em mirava amb una cella enarcada mentre jo travessava el llindar de la porta principal de doble batent.

Només quan vaig ser al capdavall de les escales que duïen al carrer un pensament més veloç que el llamp va travessar la meva ment: m’havia oblidat de fer aquella trucada.

L’Olívia no em va parlar durant una setmana. Reconec que jo tenia la culpa d’aquell malentès. Jo l’hauria d’haver trucat per dir-li que se m’havia acumulat feina a la biblioteca i m’havia estat impossible ser a les sis a la cafeteria. Era jo qui l’havia d’haver trucat per demanar-li si podíem deixar la nostra cita per un altre dia, que em sabia molt greu, però... M’havia fugit completament de la memòria trucar-la; un cop vaig haver vist aquella noia a la terrassa de la biblioteca havia perdut el món de vista. Ni tan sols quan vaig ser a casa vaig recordar que havia d’estudiar per l’examen de literatura del dia següent. Ni tan sols vaig sopar. Ni tan sols em vaig treure la jaqueta

quan en deixar-me caure al sofà vaig obrir *Els quatre usos de l'espígol comú* per la primera pàgina, i una gran història se'm va desplegar davant dels ulls.

Margaret Wells era una escriptora britànica que havia viscut molts anys a Alemanya i també a algunes regions de França. La petita biografia a la contraportada del llibre destacava l'autora com una gran narradora d'històries de trobadors, de dames enamorades de cavallers i d'aventures emocionants que tenien com a escenari Occitània.

Aquell llibre, però, no estava ambientat a Occitània ni tenia per protagonistes cap trobador o cap dama enamorada. Explicava la història de dues germanes bessones que havien crescut en una família de grangers al nord de Suïssa, l'any 1941. Una d'elles, la Hanna, després de la mort dels seus pares, havia continuat el negoci familiar fent-se càrrec de la granja, sobretot de la producció de llana, mentre que l'altra germana, la Greta, havia decidit formar-se acadèmicament i estudiar medicina a la Universitat de Ginebra. Al cap de poc d'haver començat la carrera, però, s'enyorà molt de la seva germana, i va decidir que durant els vacances de Nadal tornaria a la granja per passar les festes amb l'única família que li quedava, la seva germana.

Així doncs, després d'un llarg viatge amb tren, la Greta va tornar al lloc on havia nascut i es va retrobar amb la seva bessona. Aquella nit es van explicar moltes històries l'una a l'altra davant les flames de la llar de foc. La Greta li va explicar que havia conegut molta gent i s'havia acostumat fàcilment a la vida universitària, però trobava molt a faltar la seva germana. I la Hanna li va dir que havia fet un ram d'espígol i que l'havia col·locat a la tauleta de nit del costat del llit on la Greta dormia de petita. Va ser aleshores que la Greta li va preguntar per què havia fet el ram d'espígol i no d'una altra flor, i la Hanna, imitant el posat d'una estudiant de medicina, va explicar:

—Hi ha quatre usos de l'espígol comú que tothom hauria de saber. El primer és que se'n poden fer essències per calmar la tos; el segon és que es fa servir per tractar ferides, cremades o picades, i el tercer és el seu ús per a la mala digestió.

—Això no és cap novetat per mi —va dir Greta, somrient—. Però has dit que hi ha quatre usos i només n'has anomenat tres. Quin és el darrer?

—El quart ús de l'espígol comú és la propietat de recordar aquells qui més estimes. Quan poses unes quantes tiges d'espígol en un gerro amb aigua i deixes que la seva olor dolcencia s'apoderi de tota la casa, et torna a la memòria aquella persona estimada que tant enyores. Vaig fer aquest ram d'espígol per a tu i el vaig deixar a la teva habitació com si fos un record material que em fes saber que no has desaparegut del tot, i cada nit reso una pregària perquè estiguis bé i no t'oblidis de mi.

Ni la Hanna ni la Greta no van poder contenir les llàgrimes i es van abraçar davant les flames crepitants.

La història continuava explicant que la Greta va tornar a Ginebra on hi va passar els següents quatre anys. Quan va acabar la carrera, després de tot aquest temps de no haver vist la seva germana, va decidir retornar altre cop a la granja i aquesta vegada per quedar-s'hi a viure. Però quan hi va arribar, va saber que la seva germana havia mort feia poques setmanes i estava enterrada al cementiri dels afores del poble. Llavors, la Greta, amb el cor ple de pena i tristor, va fer un ram d'espígol i el va deixar a sobre la tomba de la seva germana; d'aquesta manera, la seva olor dolcencia volaria a cavall del vent fresc i mantindria viu el record de la Hanna, la seva germana bessona i la persona que havia estimat més en aquest món.

Vaig tancar el llibre amb llàgrimes als ulls. Jo no era precisament una persona sensible, però aquelles paraules em van tocar la bena ploranera i em van estovar com un

nen petit. M'havia passat part de la nit llegint el llibre. Quan vaig endreçar-lo a la motxilla per portar-lo l'endemà altre cop a la biblioteca, eren quarts de quatre de la matinada. Podia veure els carrers enllumenats. Els llums de Nadal penjaven dels balcons com teranyines multicolors i els arbres despallats allargaven les branques cap a un cel fosc i ennuvolat.

Vaig tardar molt a adormir-me. Tenia el cap ocupat pensant en què és el que podia dir-li a la noia de cabells rinxolats la propera vegada que la veiés.

[...]